

Бачка реч

ШКОЛСКИ ЛИСТ УЧЕНИКА ОШ „ТАТОМИР АНЂЕЛИЋ“ МРЧАЈЕВЦИ • Број 1 • новембар 2018.

www.osmrcajevci.edu.rs

М Р Ч А Ј Е В Ц И

Мрчајевци су варошица у општини Чачак у Моравичком округу. Према попису из 2011. године било је 2767 становника. Налазе се на половини магистралног пута између Чачка и Краљева у долини Западне Мораве. Математичко-географски положај одређен је координатама 43°52` с.г.ш и 20°32` и.г.д. Надморска висина креће се од 215 до 400m. Мрчајевци, као и околна села са свих страна су окружени планинама и њиховим огранцима а то су, са севера: Вујан, Острица и Буковик, са југа Јелица, са запада Овчар и Каблар и са истока Котленик. Насеље се налази са обе стране Ибарске магистрале и на тремеђи Чачка, Краљева и Крагујевца. То им даје јако повољан географски положај. У близини Мрчајеваца пролази и железничка пруга Чачак-Краљево која прати ток Западне Мораве.

Површина атара насеља је 2 296 ha што га чини једним од највећих у општини Чачак. Постанак Мрчајеваца се може пратити у више фаза. Први трагови говоре о насељености још у старом веку. Пронађени су остаци старих гробаља и многих насеља. Значајни су и остаци путева из перида Рима, јер је кроз територију општине Мрчајевци некада пролазио римски пут.

У селу Враново код Смедерева Мрчајевци су 1995. године проглашени за најбоље село Србије.

У варошици данас постоји црква, Дом здравља, станица милиције, Основна школа „Татомир Анђелић“, дечји вртић, пошта и аутобуска станица. Мрчајевци су препознатљиви по фудбалском клубу „ОРЛОВАЦ“, КУД-у „Радиша Поштић“ и истоименом ловачком друштву. Значајне манифестације у Мрчајевцима су Мрчајевачки песнички сусрети на којима се додељује књижевна награда „Повеља Мораве“ и Купусијада, чувено такмичење у кувању купуса.

Основна привредна грана у Мрчајевцима данас је пољопривреда, а преовлађује ратарство, повртарство, воћарство и сточарство.

Познати Мрчајевчани су:

– Татомир Анђелић-српски математичар, стручњак за механику и астрономију и академик Српске академије наука и уметности,

– Момчило Ристић-академик и руководилац одељења за керамичка нуклеарна горива у институту Винча.

Мрчајевци су познати и по великом броју песника и певача. Један од првих и веома значајан је Обрен Пјевовић - песник и композитор народне музике. У химни о Мрчајевцима каже „Мрчајевци, моје родно село, твоје име песмом се пронело“. Открио је пуно талената међу којима је најпознатији Мирослав Илић, певач народне музике. Лице које је прославило Мрчајевце у целој Србији и шире. Са правом носи име „славуј из Мрчајеваца“.

Ипак највеће благо Мрчајевцима данас су сами Мрчајевчани.

Марија Савић, професор географије

Ђачка реч

Издавач:

Основна школа „Татомир Анђелић“

Мрчајевци

Директор:

Весна Јевђенијевић

Главни и одговорни уредници:

Која Нишавић

Марина Јовановић

Редакција:

Наставници ОШ „Татомир Анђелић“

Тел/факс: 032/800-178

Текући рачун: 840-85660-04

e-mail: os.mrcajevci@mts.rs

www.osmrcajevci.edu.rs

Дизајн:

Димитрије Милић

Штампа:

„Кварк“ Жича

ИЗУЗЕТАН УСПЕХ УЧЕНИКА ОШ „ТАТОМИР АНЂЕЛИЋ“ У ГОДИНИ ЈУБИЛЕЈА

Основна школа „Татомир Анђелић“ из Мрчајеваца је у новембру 2017. године обележила 180 година свога постојања. У школској 2017/18. години, години јубилеја, постигнути су изванредни резултати на такмичењима из области физике, хемије, математике, српског језика, енглеског и италијанског језика, историје, биологије, географије и физичког васпитања.

Данас, на Видовдан, похваљени су и награђени сви ученици са одличним успехом и примерним владањем, али и ученици који су школу представљали на различитим нивоима такмичења. На општинском нивоу, ученици наше школе освојили су укупно 45 места (5 првих, 19 других и 21 треће место); на окружном нивоу **17 места (3 прва, 5 других, 9 трећих места)**, а пласман на републичко такмичење имало је 5 ученика.

Осим наведених области, ученици наше школе учествовали су на **Републичком такмичењу „ЕКО-ОДРАЗ“**, под покровитељством Министарства заштите животне средине и освојили **2. место**.

На Републичком такмичењу „Национална Еколошка олимпијада“ у Бору, један ученик је освојио **3. место**.

Такође, у квизу „МОЗГАЛИЦА“, екипа која је представљала нашу школу освојила је 1. место у општини.

Носилац Вукове дипломе и ђак генерације, **Милош Симеуновић**, у школској 2017/18. годи-

ни, учествовао је на 5 општинских, 5 окружних и једном републичком такмичењу и освојио **2 прва, 1 друго и 3 трећа места**, чиме је оправдао титулу коју је понео на крају осмог разреда.

Бивши ученик наше школе, који је желео да остане анониман, наградио је три најбоље рангирана ученика на завршном испиту једнократном новчаном стипендијом у намери да похвали труд и рад, али и да стимулише друге ученике наводећи важност образовања у животу.

Директорка школе, Весна Јевђенијевић, честитала је свим ученицима и њиховим наставницима на постигнутим резултатима и изразила наду да ће наредна година бити још успешнија.

ПРОШЛОСТ ШКОЛЕ У МРЧАЈЕВЦИМА

Прошлост српског школства почиње са прихватањем хришћанства и ћириличног писма. Знамо да је први српски просветитељ Свети Сава оснивао школе уз цркве и манастире. У њима су се школовали будући свештеници и властелини.

Школство у Србији слаби, али не нестаје у време долаaska Турака. Српско ћирилично писмо се очувало, упркос исламизацији и уништењу цркава и манастира, у време турске владавине.

У деветнаестом веку Срби су почели борбу против Турака. Са том борбом је започела и борба за српски језик и писмо. Први попечитељ (министар) просвете, Доситеј Обрадовић, био је и први оснивач школа у устаничкој Србији. У то време почиње и развој школства у Мрчајевцима.

Као део устаничке Србије, Мрчајевци су рано почели да развијају образовање. Прва школа радила је уз цркву брвнару, а ђаци су писали на дрвеним таблицама које су сами правили. Ко је био учитељ није познато, вероватно неки свештеник. За школу у Мрчајевцима, са учитељем који је постављен од стране Попечитељства, знамо поуздано да постоји од 1837. године. Школа је радила до 1840. године када је на годину дана прекинула са радом, јер није било довољно новца да се плати учитељ. Први познати учитељ био је пореклом из Срема - Матеј Радишић. На његову молбу Попечитељство Кнежевине Србије га је поставило за учитеља у Мрчајевцима 1842. године. Његов рад је међутим кратко трајао. По одлуци Попечитељства он је након месец дана пребачен у Паланку у смедеревски округ, а школа у Мрчајевцима је затворена 1843. године због недостатка школске зграде. Ђаци из Мрчајеваца су у овом периоду ишли у друге оближње школе.

Прва школска зграда настала је 1875. године. Тада је школа обновљена и без прекида је радила до окупације у Првом светском рату 1915. године. Школска зграда је зидана ангажовањем мештана и са одобрењем министарства просвете и финансија. Завршена је 1874. године, али је одобрена и почела је са радом 1875. године. Први учитељ је приватно учио децу од децембра 1874. године, али је званично постављен тек 5. априла 1875. године. То показује да су мештани једва дочекали отварање школе и плаћали учитеља о свом трошку. У почетку је било око 60 ђака из Мрчајеваца и околних села: Доње Горевнице, Катрге, Бечња, Вујетинаца, Тавника и Лађеваца. У овом периоду учио се у школској згради која је имала три просторије за учионице и простор за стан учитеља. Ђаци који су долазили из околних села спавали су у једној од учионица. У новој школи још није било клупа, али се радило по прописаном плану и програму од стране Министарства. План је обухватао предмете за мушке и женске основне школе. Број ђака је временом растао, али је и даље радио само један учитељ, који је у једном периоду, у две смене учио 80 ђака. Неки ђаци нису примљени у школу због не-

достатка простора. Тек 1886. године почео је да ради још један учитељ, а нешто касније било је три учитеља. Број ученика се повећавао, јер у тадашњој Србији почиње обавезно четворогодишње школовање и за мушку и за женску децу. Број женске деце у школи био је ипак мали, јер се до Првог светског рата већи део родитеља определио да женској деци ускрати право на школовање. Похађање наставе је било нередовно, јер су родитељи задржавали децу код куће у време пољских радова, а чак је и по тадашњем закону постојало право распуста за бербу. Школа је неометано радила до окупације 1915. године, а онда је наставила да ради са мањим бројем ђака и три учитељице од 15. марта 1916. Учило се по уџбеницима писаним латиницом (ћирилица је била забрањена). Већина ученика у овом периоду није похађала школу, један део је после ослобођења завршио основну школу иако су већ били старијег узраста. У први разред, након ослобођења, су уписани ученици од 1909-тог до 1913-тог годишта.

У Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца школа је радила од 1919. године. Услови за рад су били врло тешки. Школска зграда је очувана, али је оштећена и недовољна да прими све ученике. Школског материјала готово да није било, а неки ученици су били оскудно одевени. У овом периоду се повећава и број женске деце која редовно похађају наставу. У Краљевини Југославији школа је добила проширење на пет учионица и пет учитеља 1932. године. Простор у коме се радило, осим школе, била је приватна кућа, ранија кафана, данас зграда у којој је Дом здравља. Од 1929. године било је прописано не само обавезно четворогодишње, већ и више образовање за децу до 14 година. Ово је био први корак за увођење осмогодишњих основних школа. На то се чекало до завршетка Другог светског рата. У међуратном периоду осим учитеља о судбини школе и њеној опремљености бринули су и Школски одбори. Ученици су имали целодневну наставу са великим одмором који је трајао два сата. За време одмора су ручали, оно што су носили од куће, дружили се и играли, а затим настављали са наставом до предвече. Школска 1940/1941. године је прекинута у априлу због напада Немачке и њених савезника. Окупационе власти су наредиле да се ђаци преведу у виши разред, а школа је наставила са радом и у време окупације. Велики број ђака није ишао у школу или је похађао нередовно. На крају године се полагао годишњи испит који је био обавезан.

У периоду социјалистичког развоја школа је добила другачије облике и задатке. Од 1946. године настаје прогимназија (касније осмогодишња школа). Нова школа почела је са радом без школске зграде. Настава је извођена у три кафане и црквеној порти. Стара школска зграда је већ оронула. Почело се са изградњом нове школске зграде 1948. године уз залагање мештана који су били обавезни да учествују у градњи, то је било време „добровољ-

них“ радних акција. Нова школа је отворена 03. децембра 1952. године. Нова зграда је имала осам учионица, по четири у приземљу и на спрату. У бочном делу било је неколико мањих просторија за канцеларије и за станове наставника. Већ од 1949. године школа је радила као осмогодишња са различитим називима (прогимназија, гимназија, огледна и основна). Просечно је било по 40 ђака у одељењу. Био је велики број понављања разреда, некада и по 10 ученика у одељењу. Појединци су губили право на редовно школовање. До 1955. године полагала се мала матура. Испит је обухватао 4 предмета: српски језик, историја, математика и физика. Ово донекле подсећа на данашњи завршни испит, зар не?

Од 1956. године био је на снази Закон о обавезном школовању. Број ученика се од тада почео повећавати. Осмогодишњој школи у Мрчајевцима припадају и издвојена одељења у Доњој Горевници, Мојсињу, Бечњу, Вујетинцима и Катрзи. У школи почиње да се припрема кабинетска настава. Ипак успех ученика се није поправљао. И даље је био висок проценат понављача и оних који су полагали поправне испите.

Од 1957. до 1967. године у Мрчајевцима је трајао период огледне школе. У том периоду настаје ђачка кухиња и радионица. Радионица је имала три дела: радионицу за обраду дрвета, за обраду метала и електромашински кабинет. Кухиња је такође имала три дела: кухињу, магацин и оставу, а у ходнику је инсталирана умиваоница за прање руку. Школски простор се повећао када је 1961. године завршена зграда за станове наставника. Наставници су исељени из школске зграде, што је омогућило проширење простора за потребе школе. Појавила се библиотека, а касније и кабинет за информатику.

Школско двориште је почело да се оградају 1956. године, а на школском имању, које је било велико узгајале су се житарице и повртарске културе. У другом делу имања били су воћни засади, пчелињак и расадник. Поред наставе ученици су имали радне задатке на школском имању. Требало је да се припреме за будуће добре пољопривреднике (да ли вас ово подсећа на дуално образовање?). Успех ученика се, ипак није много поправио, а бољи ђаци нису планирали да остану на пољопривреди. Огледна школа показала се као утопистичка идеја. Од 1870. године постаје основна школа и званично, иако је статус огледне одавно престао (још од 1967. године).

Од 1967. године нема више старе школе која је срушена, а почела је изградња нове школске зграде. Матичној школи припојена су и одељења у Остри и Вујетинцима. Нестају Школски одбори, а настају Савети школа. Нова школска зграда је зидана по етапама, а коначно је завршена 1981. године. Имала је 6 учионица, одељење за предшколску децу и фискултурну салу. Главна школа је у овом периоду адаптирана и поправљена. Отворена је и зубна амбуланта. У школи је уведено централно грејање, водовод и канализација. Настава се изводила у две смене. Број одељења у вишим разредима варирао је од 10 до 14.

Деведесете су донеле нове потресе. Број ученика се повећао доласком избеглица из Хрватске, а затим са Косова. Још једна школска 1998/1999. година завршила се пре времена, због напада НАТО-а на СР Југославију.

У Републици Србији Школски одбори су обновљени 1992. године. Од тада почињу промене у настави чији циљ је приближавање модерном свету и развој квалитетнијег образовања. Уместо руског, постепено се уводи енглески језик. Информатика постаје изборни предмет, а вратила се и веронаука, која је укинута 1946. године. Више се пажње поклања настави, а наставници поред редовне наставе имају задужење да воде допунску и додатну наставу. Организују се такмичења и додељују посебне дипломе за даровите ученике. Још од међуратног периода, преко социјализма до данас у школи су организоване бројне секције. Најуспешније су биле: моделарска, шаховска и музичка. Музика се традиционално негује у Мрчајевцима.

У 21. веку школа у Мрчајевцима добија сасвим нови изглед. Нова зграда је срушена, а уместо ње настаје двоспратна зграда са великом фискултурном салом, модерно опремљеном. Прелазни период 2013/2015. био је велико искушење за наставно особље које је наставу изводило у старој школи. Због недостатка простора као учионице су се користили и кабинети за техничко у радионици и информатику на спрату старе зграде, наставничка канцеларија и хол испред канцеларије директора, као и кухиња. Од новембра 2015. године настава се одржава у новој згради, која има 11 учионица. Од ове школске године почиње кабинетска настава, са скромним средствима и опремом за наставу. Прелазак у нову школу омогућио је укидање рада у две смене. Број ученика и одељења се постепено смањује, као и у већини сеоских школа.

Школа је од 1959. године носила име Милан Милошевић-Ђопо, према препоруци идеолошких лидера. Милан Милошевић је рођен у Мрчајевцима, где је завршио основну школу. Био је први члан КПЈ из овог места. Стрелан је у Јајинцима 1941. године.

Од 2005. године школа носи име чувеног академика Татомира П. Анђелића. Он је рођен 1903. године у Бечњу, а основну школу је похађао у Мрчајевцима од 1910. до 1914. године. За разлику од већине његове генерације, који су одустали од даљег школовања он је након рата наставио школовање у гимназији у Чачку, а затим уписао студије математике и астрономије у Београду. Студије је завршио на чувеном немачком универзитету у Хајделбергу. Био је један од оснивача катедре за математику и астрономију на Природно-математичком факултету у Београду. Изабран је за редовног члана Српске академије наука и уметности 1974. године. Објавио је преко 50 радова из математике и око 60 стручних уџбеника и списа. Умро је у Београду 1993. године. Својим делом заслужио је част да школа носи његово име.

*Наставница историје
Стаменка Бојовић*

ИО Бечањ

Недалеко од Мрчајеваца налази се село Бечањ. Школа у Бечњу је саграђена 1939. године иницијативом мештана овог села. Данас ИО Бечањ има 8 ученика од 1. до 3. разреда, а учитељица која вредно ради на њиховом образовању и васпитању је Наташа Лазовић.

Ученици ИО Бечањ:

Први разред

1. Живковић Лука

Други разред

1. Живковић Лазар

2. Стевановић Страхиња

Трећи разред

1. Бежанић Вања

2. Живковић Вукашин

Четврти разред

1. Ђорђевић Новак

2. Живковић Николина

3. Мијаиловић-Стевановић Магдалена

4. Стевановић Никола

Парцелу за школско двориште је поклонила Стајка Радојевић. О томе постоји спомен плоча у ходнику школе. У почетку 1940. године је било 42 ученика, а 1945. године 86 ученика. Школа је била самостална до 1963. године када је припојена школи у Мрчајевцима као издвојено одељење.

- 1976. године, школа се укида због малог броја ђака.

- 1995. године поново почиње са радом са 10 ученика.

- Данас, 2018. године школа има 9 ученика у четири разреда.

Сваке године се организује:

- предавање од стране Муп-а о безбедности деце у саобраћају;

- одлазак на позоришну представу;

- одлазак са вероучитељем у манастир Вујан и Вољавчу;

- приредбе за Нову годину, Светог Саву, Осми март;

- долазак библиотекара Градске библиотеке Чачак. У оквиру те сарадње је тадашњи ученик четвртог разреда Филип Сенић освојио трећу награду на Дисовом пролећу за песму „Гаша“ и прву награду у Лазаревцу за песму „Мене нешто школа неће“.

МЕНЕ НЕШТО ШКОЛА НЕЋЕ

*Мене нешто школа неће.
Са енглеским немам среће.
А и српски лоше учим,
математику само мучим.
Природа ми боље иде
и ликовно ту и тамо.
Музичко ми слаба тачка,
ал' физичко добро радим
и спретан сам као мачка.*

Такође, захваљујући лепој сарадњи са мештанима и Градском управом Чачак обновљен је Дом културе у Бечњу 2011. године. Тада је у школи организована прослава Светог Саве где је присуствовало око 70 људи.

ИО Вујетинци

Село Вујетинци се налази недалеко од Мрчајеваца, на надморској висини од 642 метра. Распоређено је у брдовитом крају прошарано ливадама, њивама и шумарцима. Мештани села су чувени каменоресци који од давнина ваде и обрађују камен из Буковика. Ове камене плоче украшавају многе познате храмове као што је Вујан и Студеница. Оближњи Борач, градић који је у средњем веку био центар многих политичких и културних збивања је само пар километара удаљен од Вујетинаца. Пuteви са калдрмом су преко Вујетинаца ишли у више праваца, према Крагујевцу, Руднику, Враћевшници, Чачку. Приче о благоу деспота Ђурђа Бранковића које је „ту негде“, још круже у овом крају.

Дуго најављивана као несвакидашњи догађај у коме су, без изузетака, учествовали сви становници села Вујетинци, пре две године одржана је Прва светска бунгуријада. У центру села, на платоу испред Основне школе „Татомир Анђелић“, приређен је богат културно-уметнички програм под називом „Вујетинци под капом небеском“, а на платоу испред Дома културе припремана је и послужена богата српска трпеза у којој је најважније место заузео Његово величанство-Бунгур. Ово царско јело, уз бројне друге српске традиционалне ђаконије, припремиле су и послужиле Вујетинчанке, чиме су одушевиле и највеће избораче.

Учешће у овом догађају имали су и ученици наше школе, који су на школском штанду изложили традиционалне српске колаче и предмете и тако дали свој допринос. Као знак захвалности, Радомир Стојић један од организатора Бунгуријаде, поклатио је ученицима ИО Вујетинцима комплет књига српских песника и писаца за школску библиотеку.

Ученици су добили на поклон и збирку песама наше песникиње Олгице Миловић Лазовић.

Одлука о изградњи прве школе у селу Вујетинци донесена је 30. августа 1930. године. Међутим, није било материјалних услова да се школа одмах подигне, па је изградња завршена

Ученици ИО Вујетинци:

Први разред

1. Анђелка Боровић
2. Бранко Боровић
3. Викторија Тешовић

Други разред

1. Леонтина Галовић
2. Виктор Мијатовић
3. Вања Стефановић

Трећи разред

1. Невена Марковић
2. Предраг Стојић

Четврти разред

1. Татјана Јаковљевић

Учитељица *Марина Јовановић*

1936. године. У почетку школа је била самостална, а од 1965. године делује као издвојено одељење матичне школе у Мрчајевцима.

Данас школа у ИО Вујетинцима ради у неподељеној школи и има 9 ученика од 1. до 4. разреда. Ове школске године почела је са радом и предшколска група, од пет предшколаца, са васпитачицом Јеленом Вучковић.

Иако има мали број ученика, ИО Вујетинци учествује у разним активностима које реализујемо у сарадњи са локалном заједницом и матичном школом. Обележили смо еколошки важне датуме и учествовали у еколошким акцијама сређивања школског дворишта, хуманитарној акцији „Чепом до осмеха“ прикупљањем пластичних чепова, са жељом да помогнемо деци са сметњама у развоју, ликовним радионицама „Рециклирај – креирај“ том приликом ученици су правили различите играчке и предмете од рециклираних материјала и кроз игру и смех учили како да чувају нашу планету. Наш рад и труд је објављен у часопису „Еколошки лист“ уз сарадњу са наставницом биологије Драганом Лазовић.

ИО Катрга

Катрга је богато и равничарско село у Моравичком округу. До 1925. године ђаци из Катрге су се школовали у Мрчајевцима и другим околним селима. Двадесетих година иницијативом мештана покренута је акција да и Катрга добије своју школу. Школа је завршена крајем 1925. године и почела је са радом 1926. године. То је била једна од првих новосаграђених школа у чачанском крају после Првог светског рата. Од 1965. године школа у Катрзи почиње да ради као издвојено одељење школе у Мрчајевцима.

Данас школа има 15 ученика од 1. до 4. разреда. У школи постоји и предшколска група са васпитачицом. Учитељице су Весна Радовановић и Снежана Савић.

У сарадњи са локалном заједницом 2012. године саграђена је спомен чесма у школском дворишту у част мештанина, начелника моравичког округа Добривоја Арнаутовића. Уз сарадњу родитеља, матичне школе и локалне заједнице уређено је школско двориште за садашње и будуће генерације.

Ученици су учествовали на отварању нове школске зграде у Мрчајевцима са тачком „Посело“, где су ђаци традиционално обучени кроз игру и песму успели гледаоце да врате неколико деценија уназад.

Сваке године 31. марта обележава се дан сећања на два погинула пилота српске авиације „Заустављен лет“. Ученици наше школе учествују са пригодним програмом. Из тих манифестација развило се пријатељство између ИО Катрга и представника официра војске Србије. Као знак захвалности ученици наше школе добили су значајан број књижевних издања српских и страних писаца за школску библиотеку од представника војске Србије.

Значајна сарадња је остварена и са градском библиотеком „Владислав Петковић Дис“.

ИО Катрга је имала учешће и у организацији манифестације „Курсулини дани“, која се ове године одржала у селу Катрга, такође сваке го-

Ученици ИО Катрга:

Први разред

1. Гавриловић Михаило
2. Гавриловић Младен
3. Ђокић Радоје
4. Илић Ивона
5. Спасовић Александра
6. Трнавац Катарина

Трећи разред

1. Арнаутовић Урош
2. Вукадиновић Анђела
3. Гавриловић Андреј
4. Јовановић Анђела
5. Милекић Саво

Четврти разред

1. Виторовић Анђела
 2. Трнавац Никола
1. Вилотијевић Валентина
 2. Вукадиновић Невена

Други разред

дине ученици учествују у организацији Купусијаде, излажући и продајући своје производе.

Ученици ИО Катрга радо учествују на школским приредбама, прославама, такмичењима и остварују запажене резултате. Уназад три године ученици ИО Катрга освајају значајне награде на Фестивалу маски града Чачка:

- 2015. године освојено 2. место у категорији групних маски за маску „Кинески змај“,
- 2016. године освојено 1. место у категорији групних маски за маску „Два златна брата и сестрице звездице“,
- 2017. године освајају 3. место у категорији групних маски „Црвенкапа у шуми“.

ИО Остра

Остра, бреговито и планинско село у Западном Поморављу једно је од најстаријих насеља у овом крају. Постоје остаци из средњег века у виду два средњовековна гробља и остатака тврђаве Соколице, која потиче из римског доба.

Ово раштркано село добило је своју прву школу давне 1894. године. Прва школа почела је да ради у засеоку Грабац, а први учитељ био је Ђирило Јанковић. Село, иако сиромашно, било је богато децом па су после Другог светског рата отворене школе у засеоцима Солинцу и Добрињи. Од 1965. године школа припада матичној школи у Мрчајевцима. Због све мањег броја деце школе у засеоцима Солинцу и Добрињи се затварају.

Иако сиромашно, и од града удаљено село у прошлости је изнедрило већи број учених и успешних људи чија су имена постала позната и даље од њиховог родног места. Међу њима је имало министара, доктора, адвоката, учитеља, инжењера...

Данашња школа у Остри ради у објекту грабачке школе који датира још из 19. века. Зграда се стално обнавља и у своје учионице радо прима радознале малишане. Данас у школи има 15 ученика од 1. до 4. разреда. Учитељице су Мира

Срњић и Наташа Сечивановић. Ове године и наша школа је богатија за 6 предшколаца који својим креативним радовима увесељавају нашу малу али топлу и пријатну школу.

Иако је у школи сада све мање деце, ипак су они по одласку на даље школовање бележили значајне резултате, неколико година уназад ученици наше школе били су ђаци генерације на крају осмогодишњег школовања.

Данас наша школа бележи успешну сарадњу са хуманитарном организацијом „Коло српских сестара“ тако што два пута годишње прикупљамо помоћ за сиромашне у храни и гардероби. Пре неколико година наши ученици су учествовали у снимању ТВ емисије о обичајима везаним за Врбицу која се емитовала на РТС-у.

Више од столећа, ова школа испод Буковика и Острице у центру села пркоси годинама и још увек у свој загрљај прима раздрагану децу чија се граја разлеже острвачким висоравнима.

ИО Мојсиње

Школа у Мојсињу једна је од најстаријих, постоје записи из 1875. године, да је тадашњи начелник рудничког округа дао дозволу да се отвори школа у Мојсињу. Од 1922. године школа у Мојсињу има редовно по два учитеља и ради у два комбинована одељења.

Ове школске године ИО Мојсиње броји 27 ученика од 1. до 4. разреда, рад се изводи у комбинацијама по два разреда. У школи постоји и предшколска група са васпитачицом.

ИО Мојсиње активно учествује у припреми приредби, прослава и хуманитарних акција. Изузетна сарадња остварена је са КУД „Нада Симовић“ из Мојсиња и учешће у заједничким пројектима као што су хуманитарни концерти и приредбе.

Школа је опремљена дигиталним кабинетом са пет најсавременијих рачунара које је ИО Мојсиње добило на конкурс „Дигитална школа“.

Посебно се истиче рад Дуње Крнетић, ученице трећег разреда, која је освојила бројне награде на литерарним и ликовним конкурсима и њене сестре Иве Крнетић, ученице првог разреда.

ПРИРОДА ЈЕ МОЈ СВЕТ

Волим ливаду и њивичје пјесмице,
Волим зумбул и њаве љубичице.
Волим њошочић и слајове у њори,
Волим развијор шћо њољем виори.
Волим реку и шћаласе њене,
Волим ливаду и цвешове снене.
Волим њројланке, брдашца и њоре,
Волим широко њшенично њоље.
Волим булку из жића шћо вири,
Волим мирис њурђевка шћо се шири.
Волим дућачку обалу и море дубоко,
Волим њалеба кад лећи високо.
Волим њлаво небеско њпространство,
Волим звезде и Месечево царство.
Волим облак, кишу и кишне капи,
Волим Сунце кад јућро заглаши.
Волим кад се на небу дуја створи,
Волим кад њланина са небом збори.
Волим урлик вука и срнин скок,
Волим цврчков ливадски рок.
Волим слободни соколов лећ,
Волим њприроду јер она је мој свећ!

Ученици ИО Мојсиње

Први разред

1. Ђоковић Василије
2. Којовић Лука
3. Куч Теодора
4. Лазовић Андреа
5. Николић Ивана
6. Ранковић Павле

Други разред

1. Вранић Александра
2. Зорнић Јелена
3. Крнетић Ива
4. Лазовић Анђела
5. Милосављевић Милица
6. Недељковић Теодор
7. Павловић Александар
8. Стефановић Александра
9. Танасковић Јана

Трећи разред

1. Ашанин Ивана
2. Газдић Марко
3. Лазовић Јелена
4. Лазовић Лазар
5. Милошевић Ђорђе
6. Николић Ана
7. Ранковић Давид

Четврти разред

1. Ђорђевић Дуња
2. Зорнић Лука
3. Крнетић Дуња
4. Ранковић Андријана
5. Тресач Алекса

Учитељица 1. и 3. разреда:

Светлана Класановић

Учитељица 2. и 4. разреда:

Милева Матијевић

Рад Дуње Крнетић који је освојио награду на фестивалу дејег стваралаштва „Табла фест“ у Нишу.

АКТИВНОСТИ МАТЕМАТИЧАРА ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА

Поводом Јубилеја 180 година постојања наше школе, актив математичара је припремио и реализовао три пројекта у октобру 2017. године.

Дана 12. октобра 2017. године, у Мрчајевцима, под окриљем наше школе, одржан је Фестивал науке Природно-математичког факултета из Крагујевца. На челу са деканом факултета, Срећком Трифуновићем, двадесет представника сва четири института – Институт за математику и информатику, Институт за хемију, Институт за физику и Институт за биологију и екологију, представило је ове природне науке у занимљивом и несвакидашњем светлу ученицима наше школе. Међу њима је било универзитетских професора, доцентата, асистената, као и младих студената, великих ентузијаста. Једна од њих је и Јована Јоковић, бивша ученица наше школе.

У холу школе, на спрату, ученици су могли да решавају логичке задатке, да уживају у 3Д тетрису, као и да учествују у квизу знања из математике. Занимљиву изложбу ретких врста лептира припремили су са катедре за биологију. У холу у приземљу, физичари су демонстрирали неколико огледа помоћу Теслиног торња, Теслино јаје и експерименте са струјама. Најзапаженији били су, очекивано, хемијски експерименти – паста којом слон пере зубе, муње у епрувети, хемијски вулкани многи други.

Програм је трајао од 10 до 14 часова. Сви ученици наше школе су по групама и унапред одређеном распореду посетили фестивал заједно са својим учитељима, односно предметним наставницима. Последњој групи придружили су се и гости из Економске школе у Чачку са својом професорком. Цео догађај је медијски пропраћила Научна српска телевизија, а репортажу можете погледати на сајту школе.

Дана 24. октобра 2017. године, у кабинету за математику, отворена је изложба „Платонова

тела“. Поставка је садржала више модела пет јединствених геометријских тела у природи, направљених од различитих материјала, математичке законитости о њима и занимљивости о Платону, као и многобројне Платонове изреке. Ученици су могли и да се забаве у радионицама „Направи сам“ и „Играј другачијом `коцком`“. Помоћу сламчица, унапред припремљених геометријских мрежа, пластелина и штапића правили су сами или у групи тетраедре, хексаедре и октаедре, а они мало вештији додекаедре и икосаедре. Најмлађима је игра „Не љути се човече“ била занимљивија када су уместо коцке бацали икосаедар – геометријско тело које има 20 страница. У периоду од седам дана, колико је изложба трајала, сви ученици наше школе имали су прилику да посете изложбу и учествују у радионицама – ученици старијих разреда у току редовних часова математике, а ученици млађих разреда са својим учитељицама долазили су у неком од раније договорених термина. Изложбу су посетили и ученици из издвојених одељења.

Дана 25. октобра 2017. године, за време трајања шестог часа, у холу школе, одржана је јавна трибина „Завршни испит и сусрет са средњом школом“ за ученике осмог разреда. У трибини су учествовали и бивши ученици наше школе (Јована Јоковић, Милена Марковић, Немања Павић, Лазар Новчић, Татјана Видојевић, Ивана Раленац, Јана Тодосијевић, Селена Сенић, Марија Ромић и Дејан Раленац) који су говорили о својим искуствима о припреми и полагању пријемног испита из математике и одговарали на претходно припремљена питања као и на питања садашњих осмака. Циљ трибине је био осмацима предочити шта да очекују и са каквим тешкоћама се могу сусрести при упису у средњу школу.

Ленка Ђурковић, наставник математике

Књига

Она се чита,
она се пише,
она се воли
све више и више.

Она је извор знања,
она је извор моћи,
сви су само чекали
кад ће на свет доћи.

Тако је она
Знање на длану,
Ма не можеш јој
наћи ману.

Ђацима је она
највећа брига.
Већ сви знате
да је то књига.

Милица Катанић V1

Бади

Имам једног пса
име му је Бади
Непослушан јесте,
ал' шта да се ради.

Браон је боје
са дугим ушима,
он је пријатељ са свима.

Његов репић је
увијен као код девојчица
увек ме гледа насмејана лица.

Воли да разбацује
ствари по кући,
али после се не може лако извући.

Бади је један јако добар пас
мислим да би га желео
свако од вас.

Анастасија Лукић V2

Пас Жућо

Имам једног пса,
нема много сна,
воли да се игра
зову га чигра.

Жућо кад кука
припадне ми мука,
воли да се мази,
он је опасан и боље припази.

Од његовог погледа,
боље бежи, ако те погледа
одмах ће да режи.

У његовој кући,
много је тесно,
неће ништа, само суво месо.

Кад треба да спава
легне љут, кад он залаје,
само ћут'.

Јуче сам код куће
стиснуо зубе,
на гранама хоће
да смаже све голубе.

Удариш га једном,
наљути се одма',
после кад те погледа,
ма боље иди дома.

Боље иди, он добро види,
ја њега много волим,
иди кући, ја те молим.

Никола Бурђевећ VI1

Моје село

Моје село од постојања
крај Мораве сневе сања.

Везало се за ту воду
као птица за слободу.

Ујутру га рано буди
жубор воде која тече.

А тај исти лаки жубор
успава га свако вече.

Филип Сенић VIII1

Зора

Ево је зора,
Устати се мора.
Завршен је сан,
Нови је дан.

Зора се буди,
Устају људи.
Очи им смене,
Све тада крене.

Зора се зори,
Мир је у гори.
Цвркутом птица,
Ведрија лица.

Никола Станушић VIII3

Најдражи стих

Ово је мој најдражи стих,
Од до сада писаних свих.
А како најдражи био не би,
Кад кроз њега пишем о теби.

Ово су моји стихови најдражи,
Оно што само душа тражи,
Оно што само срце пише,
И што ме дира сад највише.

Ти кад си са мном баш све ми ту је
Ни за кога срце неће да чује.
Нико и ништа тад ми не треба,
Јер ти си давање самога неба.

Никола Станушић VIII3

Морава

У освиту зоре рујне,
док се снено село буди,
Морава му као мајка
своју хладну воду нуди.

Да залије њиве плодне,
повртњаке благородне,
да умије житно поље,
као мајка чедо своје.

Таласима кроз камење,
на точак се она пење,
Да покрене воденицу,
да самеље млину пшеницу.

До сутона Морава се није,
много уморила,
А из дана у дан тако
многе нас је одгајила.

*Селена Сенић,
бивша ученица наше школе*

Књига и знање

Читај књиге,
Стичи знања,
Буди неки,
Нови Тесла,
Буди човек,
Од сазнања,
Ведар као
Дечја песма.

Признања се
Стичу брзо
Када имаш
Знање веће,
Зато читај,
Учи, мисли,
И имаћеш
Много среће.

*Селена Сенић,
бивша ученица наше школе*

ДЕЛУЈ ЛОКАЛНО

Током школске 2016/17. године у нашој школи реализован је велики број еколошких активности, обележили смо еколошки важне датуме и учествовали у еколошким акцијама.

Обележавање **Светског дана здраве хране - 16. октобар**, била је промоција здраве и правилне исхране и усвајање здравих животних навика ученика. Учитељи су се потрудили да кроз радионице пренесу поруку ученицима да је правилна и здрава исхрана кључ за очување здравља и пропагирани здраву и домаћу храну, а не храну из „кесице“.

Дан климатских промена - 4. новембар обележен је интердисциплинарним часом, у коме је остварена корелација између енглеског језика и биологије са ученицима од 5. до 8. разреда и том приликом су ученици на енглеском језику стицали знања о важности и последицама климатских промена. Вршњачка едукација кроз предавање и презентацију је одржана поводом **Светског дана шума - 21. март** и **Светског дана вода - 22. март**. **Светски дан здравља - 7. април** обележен је предавањем психолога школе ученицима 8. разреда на тему Светске здравствене организације о **Депресији - Хајде да разговарамо**.

Дан планете Земље - 22. април обележили су ученици другог разреда, издвојеног одељења у Вујетинцима и припремили плакате на којима су упозорили на важност очувања и заштите биљног и животињског света, том приликом су правили различите играчке и предмете од рециклираних материјала и у занимљивој радионици кроз игру, смех и цртеже учили како и зашто да чувају нашу планету. Истим поводом су ученици 4. разреда са својим учитељицама, у матичној школи у оквиру наставе грађанског васпитања спровеле акцију чишћења школске улице.

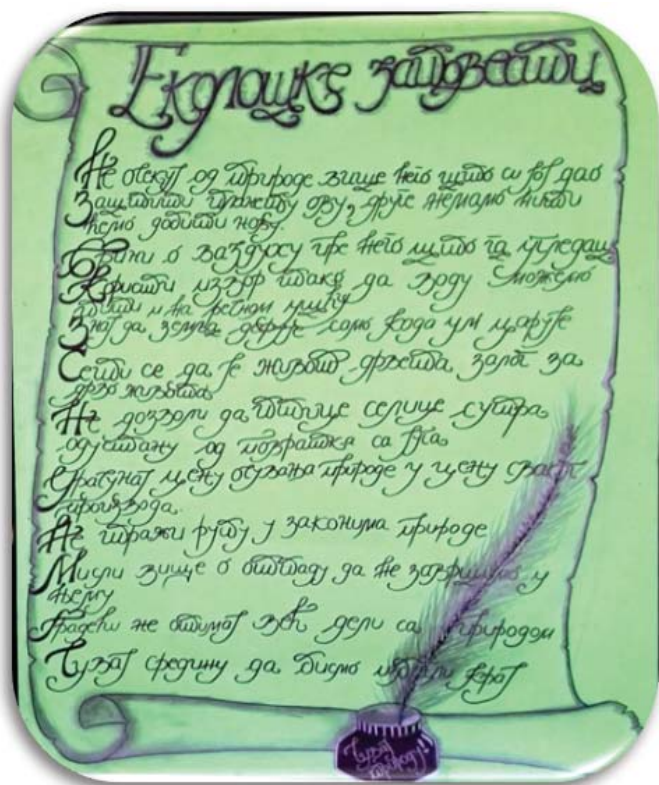
Имамо представнике ученика и запажене резултате на републичком такмичењу „**Национална еколошка олимпијада**“ која се одржава у Бору.

МИСЛИ ГЛОБАЛНО

Учествујемо у хуманитарној акцији „Чепом до осмеха“ прикупљањем пластичних чепова, са жељом да помогнемо деци са сметњама у развоју и омогућимо им срећније детињство.

Традиционално учествујемо на манифестацији „Еко-фест“ која се организује поводом обележавања Светског дана заштите животне средине - 5. јун, којом приликом смо на ликовном конкурс у „Рециклирај-креирај“ освојили треће место у конкуренцији основних школа.

Са великим задовољством смо се одазвали позиву Друштва птица и љубитеља природе „Сове на опрезу“ и учествовали на EBW на Гружанском језеру, манифестацији „Ноћ сова“, постављању платформи за роде у Мрчајевцима и у

програму „Пролеће живи - Spring Alive“, и учешћем великог броја ученика у акцији посматрања миграторних птица обележили Дан биодиверзитета - 22. мај.

Тужна природа

Путеве и улице наше,
уместо шареног цвећа
кресе гомиле лименки,
подераног папира,
кеса и врећа.

Не осећам више мирисе цвећа,
јер ми дашак ветра
донесе неугодан задах смећа.

Другари моји, данас крећем у бој
против лименки, флаша и кеса
јер хоћу да из шуме
чујем птичији пој,
а са ливада да се надишем
цветних мириса.

Нека свако од вас,
ђаци моји,
по један папир у контејнер баци,
улица ће бити чиста,
природа ће да заблеста!

Ана Ранковић 5/2

Циљ свих наших активности је да подстакнемо подизање нивоа еколошке писмености јер је екологија начин живота. Једино као сарадници природе можемо да опстанемо!

Сарадник Драгана Лазевић

ЧУВАЈ ОНО ШТО

Светски дан заштите озонског омотача обележен је 16. септембра под слоганом „Чувај оно што те чува“ и 30 година од потписивања Монреалског протокола, којим се и Србија обавезала да смањи емитовање супстанци, које оштећују озонски омотач. Ученици осмог разреда су припремили пано и презентацију, током које су указали на значај озонског омотача за живи свет и опасности од озонских рупа.

У организацији Друштва љубитеља птица и природе „Сове на опрезу“ посетили смо Овчарско-Кабларску клисуру, посета је организована поводом Европског викенда посматрања птица, током које су ученици присуствовали хватању птица у мреже, а затим им је објашњено како се птице прстенују и зашто је то важно. Посебна атракција је била вожња катамараном кроз клисуру, што је изазвало буру одушевљења код ученика, који су уживали у лепотама клисуре посматрајући птице.

Светски дан здраве хране - 16. октобар, обележен је у издвојеном одељењу Вујетинци, том приликом су ученици кроз радионице стицали знања о здравој храни. Светски дан климатских промена обележен је 4. новембра, циљ обележавања је да се ученицима скрене пажња на који начин загађење утиче на глобалне климатске промене, односно на опстанак врста и разумеју шта су климатске промене, који су узроци појава које изазивају климатске промене и које су последице по живи свет, такође да усвоје еколошко (морално) понашање и здравствено васпитање.

Посетили смо, узбудљиву „Ноћ сова“ у организацији Друштва љубитеља птица „Сове на опрезу“, том приликом су ученици уживали упознавајући се са начином живота и особинама сова, схватајући њихову улогу у природи и значај за човека.

ТЕ ЧУВА!

Вршњачка едукација кроз пано, предавање и презентацију је одржана поводом **Светског дана вода - 22. март**. Светски дан здравља - 7. април обележен је кроз тему „Здравље за све“ односно „Универзална покривеност здравственом заштитом – доступна и приступачна свима“. Предавање је одржала наставница биологије Драгана Лaziћ, а ученици су припремили пригодан пано.

Издвојено одељење Вујетинци обележило је **Дан паланете Земље 22. април**, кроз акцију чишћења и уређења дворишта, указујући ученицима о штетности пластичних кеса и значају рециклаже за здравље наше планете, под слоганом „САЧУВАЈМО ПЛАНЕТУ, ЈЕР НЕМАМО ДРУГУ!“

Ове школске године ученици наше школе су учествовали на Републичким такмичењима „ЕКО ОДРАЗ“, ученица одељења 8/1 Милена Миловић је освојила друго место и „Национална еколошка олимпијада“, ученик одељења 8/3 Лука Пјевовић је освојио треће место.

На манифестацији „Еко-фест“ која се организује поводом обележавања **Светског дана заштите животне средине - 5. јун**, учествовали смо са филмом „Обалама Западне Мораве“ и у конкуренцији основних школа на територији Града Чачка освојили друго место.

Дан биодиверзитета - 22. мај ове године је био посвећен најугроженијим врстама биљака и животиња које живе у Србији под слоганом „БИОДИВЕРЗИТЕТ ЈЕ ТЕМЕЉ ЖИВОТА И ОПСТАЈКА“.

Нашим активностима желели смо да утичемо на побољшање квалитета животног окружења, да екологија постане начин живота, да развијемо еко-осетљивост и оспособимо ученике да постану чланови напредног друштва, способни да се укључе у „еколошке активности“ модерног и развијеног света.

Сарадник
Драгана Лaziћ

ОВДЕ СМО УЧИЛИ ПРВА СЛОВА

Задовољство је и као да се све ово сања
А све је стварност, дивно сећање се јави
Наша Школа много дуго траје и слави
Јубилеј сто осамдесет година постојања.

И ето прослављамо то што нас и сада има
Што смо почињали у нашим Мрчајевцима
Окупили смо се нек узавру сећања ђачка
Слави протекло време Школа Мрчајевачка.

Одрастали су овде били ђаци и остали
Тројица од њих су академици постали
Сви се данас с правом дичимо тиме
Школа носи Татомира Анђелића име.

Овде смо учили косу танку
Усправну дебелу, слова
Први пут видели буквар
Па у руке узели читанку

Одавде смо потом корачали
Корак тешке и корак дуге
Путевима које нисмо знали
Било је по њима цвећа и туге
Потом неприметно одрастали
Детињство собом смо носили
Постајали велики а били и мали
Школским данима се поносили

Долазили су затим нови ђаци
И њих су уобичајено звали: прваци
Биле су то радости и срећне овације
Стасавале су генерације и генерације
Било је са свих страна много ђака
Из Гушавца, Буковца, Илијака
Катрге, Бечња, Доње Горевнице
Вујетинаца, Мојсиња, Бреснице,
С Мораве, Остре испод Острице
Сви су раздрагано имали лице

Памтим моју учитељицу Јелену
Увек строгу дотерану лепо одевену
Касније кад школске године мину
Предрага разредног старешину
Још су присутна лепа сећања и слике
На драге учитеље, професоре, наставнике

То дивно време које као да се не мења
Мару, Гегу, Пецу другарице из одељења
Другове Пера, Гајана, Стева, Пиперу
И тада имали смо и данас имамо веру
Једна смо целина а различите нам ћуди
Учили смо да будемо одговорни људи.

Учење и наука нису у сенци баука
Школа има дванаест доктора наука
И у писаној речи је слична слика
Школе има и десет књижевника
Тојица од њих, то ништа не мења
Били су ученици из истог одељења

Међу ђацима ове школе нема шале
Неки су у војсци отишли у генерале
Ученицима Школе не зна се броја
Има међу њима и народних хероја
Неки своје склоности ка власти нису крили
Годинама су председници општине били
Опет неки нису били ни брзи ни спори
Током свог рада постајали су директори

Песма, прела и посела имали су своје чари
Многи ђаци у нашем прелепом завичају
Постали су композитори певачи и музичари
Мрчајевци и Школа по томе се препознају
Кафана за ђаке јесте али и није
Неки су ђаци школе били кафеџије
Живот у њима распусности стреми
Сваком су времену пркосили бојми

Некад је с поласком у школу настајала граја
Било је деце за читав разред из сваког краја
Постојање одувек дечија радост само краси
Деце је све мање не дајте да Школа се угаси
Нека родитељи сваке године и сваког месеца
Настоје да се Школи рађају нова и лепа деца
Да се у књигама школским стално пише
Деце и ђака да буде све више и више
Школа наша да нам још дуго траје
Да школује и учи младе нараштаје.

У Мрчајевцима, 28.октобра 2017. године
Луна Левајац

Десет година ликовне колоније у Мрчајевцима

Ликовна култура, као важан сегмент опште стваралчке културе, која је у основи визуелне културе на којој је заснован савремени свет и то је област која у Мрчајевцима нема дубоко укорењену традицију, (ако под појмом традиција мислимо на трајање од једног века или дуже). Није постојала, или бар није познато да је било у даљој прошлости аматера или пак школованих ликовних стваралаца. Ако се вратимо на нешто ближу прошлост, око пола века уназад, можемо наћи имена као што су Марко Илић, Михаило Драгутиновић, Миодраг Драгутиновић, Милевка Баралић, Момчило Пауновић. Задњих година број имена оних из Мрчајеваца који завршавају уметничке школе и факултете, или их још похађају се значајно увећава.

Прва ликовна манифестација (за коју се може рећи да је постала традиционална јер траје десет година у континуитету) одржана је септембра 2008. године. Због недостатка адекватне финансијске подршке не може се рећи да је реч о класичној ликовној колонији, већ пре о једнодневном или најбољем случају дводневном окупљању уметника, ђака уметничких школа и студената уметничких факултета који долазе да би продужили живот ове манифестације високе културе, која по дефиницији не може бити комерцијална. Да је у питању озбињан рад, говори и то да је основано и ликоно удружење М-АРТ чији чланов и њихови пријатељи су имали две запажене изложбе у Галерији РИСИМ, као и једна у галерији Дома културе у Чачку.

Напор да ликовну културу изнесем и изван учионице сам учинио у желњи да покажем да она постоји и изван званичних планова и програма. Десет година, десет ликовних сусрета у Мрчајевцима, обогатили су календар културних дешавања у овом месту.

Мрчајевци су познато место између Чачка и Краљева са менталитетом паланке, која по дефиницији није ни типично село а још мање се може рећи да је град, носи својим многе негативне особине пре свега када је култура у свом ширком значењу у питању. Ако је ликовна колонија и најмањи помак у позитивном смеру, ја могу бити задовољан.

Језгро учесника су у протеклих десет година чинили наши некадашњи ђаци, који су сада ученици уметничких школа, студенти, постдипломци (докторанти), неки су и већ поодавно академски уметници, професори, дизајнери и архитекте. Има их толико да није целисходно набрајати сва имена, нити је поште-но некога издвојити. Лично сам поносан на њихову бројност као и на њихов професионални квалитет.

У нашој школи која има завидну традицију (прославили смо 180 година од оснивања) „ликовно“ као наставни предмет, (који се звао кроз историју школства и цртање и лепо писање, затрим ликовно васпитање, из којег се и усталио прво поменути скраћени назив), предавали су учитељи и други наставници, који су у недостатку стручног кадра на то били принуђени.

Траг је као велики и свестрани таленат оставио Бранислав Каћански, наставник географије, који је поред талента поседовао и неформално образовање из ликовне уметности. На зидовима холова старе школске зграде оставио је велики број слика које нису сачуване (временом су мистериозно нестајале). Сачувано је неколико мањих цртежа и скица које поред просечне ликовне вредности, имају већи историјско – документарни значај за нашу школу.

После Каћанског у школу долази Миладин Марковић, свршени ученик уметничке школе, кме су професори били велики сликари Мило Милуновић и Петар Лубарда. Касније се дошколовао на Вишој педагошкој школи у Београду, ликовно васпитање је предавао пуне три деценије. Нажалост наставник Марковић се поред стручности за посао предавача и неоспорног талента који је тај посао подразумевао, није лично баво озбиљније ликовним стваралштвом. Знао је шта су ликовне вредности и позитивно је утицао на професионалну усмерење неколико својих ученика (Миодраг Драгутиновић, Милевка Баралић, Момчило Пауновић).

Задње три деценије сам за ову област у школи лично задужен, а да лиће мој труд оставити некакав траг најбоље ће показати будуће време.

професор ликовне културе, Момчило Пауновић

Наука о животу - биологија

У оквиру наставног предмета биологија, поред предвиђеног наставног садржаја за сваки разред, којим се ученици упознају са тајнама живог света, реализован је и велики број различитих активности да бисмо подстакли подизање нивоа еколошке свести наших ученика, јер је екологија начин живота и једино као сарадници природе можемо да опстанемо.

Из тог разлога, подржали смо и реализовали четири пројекта које је финансирао Град Чачак: Сви заједно у заштити животне средине, Еколошки кутак за ученике, Рециклирај - свој допринос дај и Чувај оно што те чува. Реализованим активностима током извођења пројеката потрудили смо се да еколошки описменимо и иницирамо личну одговорност за бригу о животној средини код ученика, родитеља и свих мештана. Подстакли смо акције које ће допринети неговању и очувању чистијег и зеленијег амбијента у нашој школи. Упознали ученике о обавези и одговорности сваког појединца да чува природне ресурсе и активно се укључи у примарну селекцију отпада и рециклаже као основних постулата бриге за животну средину и одрживи развој.

Традиционално учествујемо на манифестацији „Еко-фест“ која се сваке године организује поводом обележавања Светског дана заштите животне средине, 5. јуна. Последње две године, учешће школа је такмичарског карактера. Можемо да се похвалимо да су креативни ученици наше школе у конкуренцији основних школа 2016. године на ликовном конкурсима „Рециклирај- креирај“ освојили треће место, а 2017. године на конкурсима „Упознај, истражи и кажи“ друго место за кратак еколошки филм „Обалама западне Мораве“, из тог разлога екипа наше школе је ушла на стручни наградни излет на Тару.

Учесници у реализацији пројеката

Еко-фест ЧА13.

Еко-фест ЧА14.

Остварили смо успешну сарадњу са члановима Друштва љубитеља птица и природе „Сове на опрезу“ кроз предавање „Леп је звук сова хук“, које су на наше велико задовољство одржали у школи. Такође и учешћем на *EWV* (Европски викенд посматрања птица) на Гружанском језеру 2016. године и Овчарско-кабларској клисури 2017. године, учешћем на манифестацији „Ноћ сова“, постављањем платформи за роде у Мрчајевцима као и у програму „Пролеће уживо - *Spring Alive*“ - акција посматрања миграторних птица. На ликовном конкурсима поводом „Ноћ сова“ ученици наше школе су у конкуренцији основних школа заузели једно прво место, једно друго и два трећа места.

Еко-фест ЧА15.

Током протеклих година у нашој школи, под окриљем наставног предмета биологија, поред наведених активности обележен је велики број еколошки важних датума кроз предавања и акције. Светски дан здравља, 7. април, се обележава кроз вршњачка едукативна предавања, а тим поводом угостили смо и запослене из Завода за јавно здравље Чачак, Друштва за борбу против дијабета и Поливалентне патронаже Дома здравља у Чачку. Одржавањем изложбе кућних љубимаца поводом Дана животиња, 4. октобар, послата је порука да треба да развијемо љубав, одговорност и хумани однос према животињама.

Дан климатских промена, 4. новембар, обележен је извођењем интердисциплинарног часа у коме је остварена корелација између биологије и енглеског језика са ученицима од 5. до 8. разреда и том приликом ученици су на енглеском језику стицали знања о важности и последицама климатских промена. Припремом са поменутог часа учествовали смо на наградном конкурсима Издавачке куће Едука „Час за углед“ и наша припрема је нашла место у Зборнику радова угледних часова за предметну наставу.

Вршњачке едукације кроз предавања и презентације одржавају се поводом Светског дана шума, 21. марта и Дана биодиверзитета, 22. маја. Одржане су изложбе цвећа, узели смо учешће у манифестацији Купусијада и посећујемо Фестивал науке у Београду.

Еко-фест ЧА16.

Вредни и успешни млади биолози

Тара- Еко-фест ЧА17.

„Ноћ сова“

ЕВW17. - Овчарско-кабларска клисура

Под окриљем наставног садржаја биологије који ученици савлађују одржан је велики број јавних часова. Јавни час који је одржан у оквиру Дечје недеље, 09.10.2013. имао је за циљ развијање свести о значају озонског омотача за живи свет и опасности од озонских рупа. Час је реализован кроз корелацију биологије и српског језика, рецитовањем песама, слањем еколошких порука и извођењем драмског комада „Озонски омотач“.

Јавни час „Здрава исхрана“ одржан је поводом обележавања Светског дана здравља, 07.04.2014. године којом приликом је остварена сарадња између биологије и српског језика, а циљ је био развијање свести о значају правилне исхране и воде за раст и развој организма. У то-

ку часа одржано је предавање на тему: „Здрава исхрана“, затим су ученици рецитовали своје песме и изведен је драмски комад „Весело поврће“. Исти час је поновљен на проглашењу НАЈчиталаца у мрчајевачком Дому културе, 05.02.2015.

На угледном часу енглеског језика, 12.02.2015. године, реализована је наставна јединица Aromatherapy, на коме је остварена корелација између енглеског језика и биологије, кроз упознавање ученика о методама алтернативне медицине и начинима лечења.

Ученици наше школе, који су се трудили да постигну добре резултате у учењу и заволели природу и живи свет кроз реализоване посете, су могли да остваре непосредан контакт са природом и обићу интересантна места. Посетили

Изложба цвећа

Светски дан здравља

Дан биодиверзитета

Дан животиња

смо Еко-камп у Рошцима, Овчарско-кабларску клисуру - као учесници пројекта Ве Natur, Регионални центар за управљање отпадом „Дубоко“ у Ужицу.

Евалуацију едукације на терену проверавали смо квизовима и тако ученицима на потпуно нов начин размишљања пренели поруку о њиховој улози у очувању животне средине, при чему су ученици богатели своја знања на њима прихватљиве начине: кроз игру, дружење, развијање такмичарског духа и креативно размишљање.

Све набројане активности не би биле реализоване да код великог броја ученика кроз генерације није постојала љубав према биологији, која је резултирала великим успесима на свим нивоима такмичења, чиме су уздигли биологију као наставни предмет.

Током протеклих година, у школу је донесен велики број похвала са општинских, окружних и републичких такмичења.

Посебно можемо да се похвалимо учешћем и резултатима са Националне еколошке олимпијаде која се одржава у Бору, на којој учествују ученици од 5. до 8. разреда из Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине и из свих крајева Републике Србије.

На републичком такмичењу 2015. године наша ученица Анастасија Ракетић 8/1 освојила је друго место и сребрну медаљу, 2016. ученица Ана Пејовић 8/1 заузела је треће место, у конкуренцији од 185 ученика из 53 основне и средње школе из 25 градова, а 2018. ученик Лука Пјевовић је освојио треће место и бронзану медаљу.

Овчарско-кабларска клисура

Фестивал науке - 2016.

Озонски омотач

Здрава исхрана

На републичком такмичењу ЕКО ОДРАЗ у Бору ученица Милена Миловић је освојила друго место и сребрну медаљу.

Богат и садржајан рад током изучавања биологије омогућио је да учествујемо у реализацији стварања јединственог еколошког часописа у нашем региону - „Еколошки лист“, чији смо сарадници. До сада је штампано четири броја Еколошког листа у којима кроз све наше активности шаљемо поруку, да морамо мењати своје навике и подстицати на одговоран однос према животној средини у циљу побољшања квалитета живота.

Драгана Лазих
проф. биологије

„Дубоко“ - Ужице

ПРЕДСТАВА - ЈУБИЛЕЈ

1. сцена

Милутин улази у кућу носећи књигу.

Милутин: Помаже Бог!

Сви: Бог ти помогао!

(Дмитра прилази, љуби га у руку, а за њом девојчице. Са Павлом се загрли.)

Павле: Добро дошао оче, јеси ли уморан?

Милутин: Нисам, сине, од пута уморан, али од људске глупости јесам. Ево, ово је скоро печачено. Донео сам да читамо.

Павле *(Узима књигу и оставља на полицу.)*

Дмитра: Хоћемо ли одмах вечерати?

Милутин: Постављај снахо!

Девојчице се играју с лутком и певају песму Двије селе брата не имале.

Милутин и **Павле** седе за столом.

Дмитра *(трудна)* их служи, тужно гледа кћери.

Милутин *(обраћа се Дмитри):* Не брине, снахо, боље да се прво рађају женска деца да се два зла не са стају.

Павле: Каква два зла, оче?

Милутин: Заове и снахе. Девојчице ће се поудати док снаха не дође. Биће мушко овај пут, видим ја.

Павле *(смејући се):* Зато мени Никола Пашић једном рече да си ти бистра и здрава, паметна и речита глава српског сељака.

Милутин: Сине, ја јесам један од оснивача Радикалне странке кад се оно састадосмо у Крагујевцу 1881., али своја политичка убеђења не мењам од Тимочке буне. Тада је Пашић грдно погрешио. Не сме се српски народ сатирати због политичке борбе. Свака је српска глава драгоцене. Од тада сам демократа, ево четврти сазив Народне скупштине.

Павле: Шта се збива у престоници?

Милутин: Нешто се кува, сине. Нека гадна чорба. А Драга и Александар ништа не виде. Након овог сазива напуштам Скупштину, не могу више. Сад долази твоје време, ти треба да будеш посланик.

2. сцена

Милутин и **Татомир** седе за столом.

Милутин чита песму

мили Боже на свему ти 'вала!

Кад у Турке јуриш учинише,
раздвојише Турке у буљуке,
па нагони један на другога;
што пропушта дели Радивоје

дочекује млади Татомире;
што утече младом Татомиру
дочекује дијете Грујица,
што пропусти дијете Грујица,
то дочека Старина Новаче.

Татомир: Јесам ли ја деда добио име по том хајдуку Татомиру, сину Старине Новака.

Милутин: Јеси, сине! Добио си јуначко име.

Татомир: И ја ћу бити такав јунак кад порастем и ићи ћу у бојеве.

Милутин: Нећеш се ти бити у таквим бојевима. Ти треба да учествујеш у бојевима са књигом у руци. Треба да учиш и будеш најбољи јунак међу ђацима. Дај Боже да не видиш ниједнога боја са оружјем. И још једну причу да ти деда исприча.

Ми смо родом од Брда црногорскијех од Дурмитора планине. Кад је Карађорђе ослободио Сјеницу и Нови Пазар после битке на Суводолу наш чукунђед Спасоје Анђелић са осталим Брђанима пође Карађорђију у сусрет и састаше се с њим. Хтјели су да помогну у ослобађању Црне Горе од Турака. Али проби се фронт на истоку, па Карађорђе оде на ту страну и рече им овако: Идите са породицама у западно Поморавље. Ту је земља плодна и пуста, а вас овдје има превише. И тако Спасоје са синовима Ненадом и Јевтом дође у Буковац код Мрчајеваца 1809. године. Наши Анђелићи су од Ненада. Упамти и причај својој ђеци и унучадима, јер ми нисмо тиква без коријена. Мени је причао мој ђед, а ја теби.

3. сцена

Татомир *(виче, трчећи):* Мајко, мајко *(носи торбицу преко леђа).*

Дмитра: Шта је сине, је ли те нешто престрашило у путу?

Татомир *(задихано):* Није мајко, ја ових пет километара до школе без муке пређем. Него вечерас ћу касно на спавање. Рекао учитељ да ноћас гледамо звијезде.

Дмитра: А што звијезде, драго дијете?

Татомир: Ноћас ће се видјети Халејева комета на небу.

Дмитра: А шта је то?

Татомир: То је звијезда која се не види вазда. Путоваће полако два и по мјесеца од 23. априла до 10. маја. И онда је неће бити 76 година. А има и реп, јер то није обична звијезда. То је звијезда репатица.

Дмитра: То нечастиви небом лута чим има реп (крсти се).

Татомир: Али мајко и наш мачак има реп и Шаров и крава и коњ, па нису нечастиви, него нама корисни.

Дмитра: Е, паметна моја главица, добро си то реко. Гледаћемо ноћас, гледаћемо.

4. сцена

У кафани у Мрчајевцима седе за столом два сељака. Улази учитељ.

Учитељ: Помаже Бог, људи.

Сељаци: Бог ти помогао учо.

Сељак 1: Седи с нама. Да попијемо и коју људску да чујемо од тебе.

Сељак 2: Кафеџија, дај три љуте и мало сира и паприке.

Кафеџија долази, доноси.

Учитељ: Којим добром ви у варошицу?

Сељак 2: Ево, дотјерали бијели мрс на пијац. Треба скупити који динар да се порез плати.

Сељак 1 (Окренут улици подиже се и гледа): Ма је л' оно прође Павле Анђелић у чезама?

Сељак 2: Јесте, јесте. Ма он и малочас прође.

Учо: Сад често пролази. Гради нову кућу преко пута школе. Добру кућу, на спрат.

Сељак 1: Кажу да је сад он посланик у Скупштини.

Учо: Јесте богами, а и нека је. То је паметан човјек. Завршио је четири разреда гимназије, али је начитан. У тој кући има књига ко у библиотеци.

Сељак 1: И отац му је такав био. Знао је да ућутка сваког политичара.

Сељак 2: Крушка под крушку, пријатељу. А какав му је син, учо. Кажу да је пошао у школу.

Учо: Најбољи ђак. Све јуначке песме зна напамет. Каже читале му сестре док није пошао у школу свако вече. А рачун ко с нокта одговара. Никад га нисам ухватио неспремна.

Сељак 1: Је ли истина, учо, што људи причају да су најбогатији у овом крају?

Учо: Истина је људи. Да би обишао имање треба му цео дан у чезама.

5. сцена

(Чује се песма о Првом светском рату. Татомир се ди и чита. Улази сестра Јела.)

Јела: Шта радиш бато, опет читаш?

Татомир: Јесте, Јело. Ево, опет читам ову очеву књигу.

Јела: Јеси ли намирио посла у штали?

Татомир: Још одавно.

Јела: Јеси ли, бато, прочитао све ове књиге?

Татомир: Јесам Јело двапут, а неке и трипут. Шта друго да радим кад у школу не идем и кад завршимо

све послове на њиви и око стокe.

Јела: А што двапут и трипут?

Татомир: Оне које разумем волим да читам. Ове политичке баш и не разумем.

Јела: Па како ћеш разумети, завршио си само 4 разреда.

Татомир: Ма не разумем баш све ни из ових историјских, нити из ових расправа о дарвинизму, али су ми много занимљиве.

Јела: А која ти је најдража?

Татомир: Најдража ми је ова (показује) Тајне свега Ернеста Хекела. Њу читам трећи пут да бих је што боље схватио. Знаш како је говорио мој учитељ: Понављање је мајка знања.

Јела: Па ти би читао по цео дан да можеш.

Татомир: Наравно да бих. Кад узмем књигу у руке и почнем да читам ја сам у неком другом светлом, бољем свету. Нема овог рата и беде и муке. Само да све ово престане, па да кренем у Гимназију у Чачак.

Јела: Биће и то, бато, још мало да се стрпимо. Кажу да наши долазе. Пробијен је Солунски фронт.

Татомир: А знаш ли, Јело, да је нас осморица из Мрчајевачке школе требало да идемо у Гимназију. Сви су одустали осим сина попа Јовића и мене. Како ћемо нас двојица сами? Ја сам у Чачку био само једном до сада. Помало ме страх, али опет једва чекам.

Јела: А ја се за тебе баш ништа не плашим. Био си најбољи у Мрчајевцима, бићеш и у Чачку. Знаш ја ову главицу, пчелицу, паметницу и вредницу.

6. сцена

Наставничка канцеларија

(Професор Достанић улази смешкајући се.)

Проф. српског: Што се тако смешкате колега Достанићу?

Проф. Достанић: Знате ли оног ђака у дречаво зеленим панталонама од неваљаног сукна, оног малог Анђелића?

Проф. српског: Како да не колега, он се баш издваја од других ђака, не само по панталонама.

Проф. Достанић: Е, због њега се смешкам. То је умна глава и вредна. Ови чачански племићи га зову пејзан због његовог одела и опанака ко и сву другу децу са села што зову. Не знају да памет није ни у селу ни у граду него у глави и да одело не чини човека. Он је, драги колега, бољи од осталих за три копља.

Проф. српског: Не чуди ме. Он већ наручује књиге из Љубљане и учи словеначки. Једну Цанкареву причу је превео и објавио у нашем школском часопису. Написао је чак и књижевну критику Цанкареве књиге. Наравно да је члан Бачке дружине „Рајић“. Објавио је још и чланак под називом „О оцењивању ученика“. Господо, тај мали се разуме и у педагогију. Никад пре нисам имао таквог ђака. Све му баста.

Проф. немачког: Драге колеге и из немачког језика је сјајан. Превео је са немачког један чланак о материјалистичкој филозофији и објавио у Веснику омладинца.

Проф. српског: Он је преузео ове године и уредништво школског часописа и променио му име. Назвао га је Омладински весник.

Проф. Достанић: Добри су то ђаци и добра деца. Кажу да им је највећа част да поздраве Степу Степановића док шета насипом поред Мораве. Поносни су и на овај мали разрушени Чачак и на нашу историју, на наше победе и поразе.

Проф. српског: Прича Анђелић да је у Коњевићима газио преко Чемернице. Кад се излила на пут у децембру. Ишао је кући за божићни распуст. Ништа им није тешко. Све раде са жељом и осмехом. Хоће да покажу и амбицију и способност. Зато и могу да заврше два разреда за једну годину, а неки ће за 3 године завршити целу Гимназију.

Проф. фискултуре: Одличан је и на мојим часовима. То су здрава и окретна сеоска деца, али у фудбалу ништа, труба. Кад смо основали фудбалски клуб Викторија звали смо га да игра бека, али смо га одмах изbacили, није ни за резерву.

Проф. латинског: А знате ли да је омиљен међу ђацима иако је одликаш. Сви ђаци мисле да мој предмет, латински језик, не треба учити, јер сам ја глув и кратковид. Учи га само ђак Анђелић и још свима преписује предавања и ради домаће задатке.

Проф. Достанић: И ученицима старијих разреда је запао за око тај феномен у решавању математичких проблема иако има дречаво зелене панталоне. Нема сумње да је надарен за математику и физику, да то воли и да је вредан. Знање језика ће му помоћи да те таленте још више развије. Рекао ми је данас да већ размишља о томе да постане академик и врхунски стручњак из математике и физике. Ето, драги колега, зато сам се смешкао кад сам ушао.

7. сцена

Павле: Сине, седи да поразговарамо мало о неким важним стварима. О твом даљем школовању.

(Татомир седа)

Павле: Имаш 19 година. Завршио си гимназију одлично. Сви те професори хвале и мени је срце пуно и поносан сам на тебе. Ја сам мислио да треба да упишеш Правни факултет у Београду да будеш адвокат или судија. После можеш да се бавиш политиком, да будеш посланик и близак народу своје околине. Тако је радио твој деда, па ја, па нешто мислим да би требало ти да нас наследиш.

(Татомир ћути)

Павле: Зашто ћутиш сине?

Татомир: Ти си увек био добар и пажљив отац. Никад ме ниси ударио. Учио си ме свему и највише утицао да постанем оно што сам данас. На мој поглед на свет је највише утицала материјалистичка литература из твоје библиотеке и твоје убеђење у исправност материјалистичких концепција. Зато сам решио да увек пишем средње слово између имена и презимена и да се то наглашава. А за моје и твоје име ће се тек чути надалеко.

Павле: Шта сад то значи, не свиђа ми се толика хвала. Ти се изгледа не слажеш са мојим предлогом.

Татомир: Оче, ја хоћу да студирам математику, физику и астрономију.

Павле: Ма шта рече (Устане). Ма шта рече, сине (Седа). Па како то? Каква математика, физика, астрономија! Па у овој земљи нико и не зна шта је астрономија!

Татомир: Али, оче, нису знали ни шта је електрика, па сад светли Чачак. Баш зато што не знају треба сви да науче. Морамо ићи у корак са светом, а то можемо само помоћу науке. Треба народ и државу просвећивати, образовати. А ја знам да то могу, наука је оно што волим и разумем. Ту сам као риба у води. То најбоље знам, а то што у Србији мало ко зна, значи да ћу бити међу првима, утемељивачима, као што сте ти и деда били у нашем крају. Ја волим и Буковац и Мрчајевце и Чачак и никад их се нећу одрећи, али хоћу да будем најбољи у Србији. Да бих био међу најумнијим главама треба да идем у свет и знање донесем у своју земљу, развијем га и усавршавам, а и другима преносим. То је много корисније него бавити се политиком. Не волим политику.

Павле: Трновит је то пут, сине. Ово је земља необразованих људи, сељака. Нема ту ни пара. Слабо ћеш живети. Ти своју памет можеш много боље искористити за себе и своје потомке и наш народ. Ја сам спреман све што смо стекли, сву земљу продати да тебе школујем. Не жалим, али окани се науке, нема ту леба.

Татомир: Ја сам се већ распитао. Најјачи математички центри су у Немачкој у Гетингену и Берлину, али ја бих у Хајделберг, најстарији и најчувенији немачки универзитет.

Павле: Добро, сине. Видим да си већ одлучио. Не свиђа ми се твој избор, али ја сам ти отац и дужност ми је да те подржим. Требаће ти много смелости, одважности и самопоуздања да се навикнеш на нову средину и успешно студираш. Нећу те више одговарати, јер видим да нема смисла. Ту сам за тебе као и до сад, ја сам твој отац, твој ослонац. Спремај се за Хајделберг. Треба прво одело да купиш, не иде се у свет тако. (Загрле се.) И нека ти је срећан пут.

Написала Славица Бован, наставник српског језика

РАЗНОВРСНЕ АКТИВНОСТИ У МЛАЂ

Млађи разреди матичне школе у Мрчајевцима вредно и активно реализују многе активности у овој школској години.

Првог наставног дана организован је пријем ђака првака. Ученици другог разреда припремили су весео програм за нове прваке и њихове родитеље.

Половином септембра, уз активну сарадњу са локалном заједницом, учествовали смо на традиционалној 15. Купусијади.

Прва недеља октобра посвећена је деци. У току Дечје недеље, дружили смо се са песником Благојем Баковићем, украсили смо „Дрво жеља“, маштали о роботима и правили их, учествовали у „Играма без граница“. Примили смо у госте другаре из вртића „Звончица“.

У току октобра слушали смо предавања о безбедности деце која су држали представници мупа.

Трчали смо „Јесењи крос“ на игралишту ФК „Орловац“.

У оквиру прославе јубилеја гледали смо Сајам науке који се за нас приредили студенти ПМФ у Крагујевцу.

Присуствовали смо изложби „Платонова тела“ коју су припремили наставници математике.

Ученици издвојених одељења наше школе припремили су програм за нас.

Првог новембра одржан је тематски дан „У сусрет јубилеју“ који је био посебно занимљив због иновативних метода рада и интегративног приступа наставним садржајима.

Гледали смо изложбу „Србија некад и сад“ и слушали предавање наставнице историје.

У жељи да славље буде весело и занимљиво ученици млађих разреда су учествовали у квизу знања које су спремиле њихове учитељице уз сарадњу младе наставнице информатике.

Гледали смо изложбу „Небеска тела“ коју је припремила наставница географије.

Нисмо пропустили ни приредбу поводом 180 година рада школе у Мрчајевцима.

Планирамо још многе активности: рекреативна настава на Копаонику, прослава Нове године, слави мо школску славу, тематски дан посвећен Дану жена, Васкршњи вашар, спортска такмичења, Ја имам таленат, а на крају године испраћамо четвртаке.

ИМ РАЗРЕДИМА МАТИЧНЕ ШКОЛЕ

РОБОТИКА

У оквиру акције „Битка за знање“ 13. септембра 2017. године у ОШ „Прељина“ организована је подела mBot робота за 8 основних школа са територије Школске управе Чачак које су се пријавиле за учешће у овом едукативном програму. Сет од 5 робота, едукативних алата, који служе за учење програмирања и кодирања, добила је и наша школа.

Након уручења донација наставницима и ученицима, одржана је обука за коришћењем mBot-а у настави.

Ученици од 1. до 4. разреда су се поводом Дечје недеље, 5. октобра 2017. године, кроз занимљиво предавање упознали са функцијом и радом робота. Упознавањем ученика са процесом кодирања на mBot роботима кроз ваннаставне активности, увели смо децу у свет програмирања – свет будућности.

Од 1. октобра 2017. године у школи је почела са радом секција роботике. Секцију води Маријана Милекић, наставница техничког и информатичког образовања. Секција је намењена ученицима без обзира на претходно искуство. Ученици ће се први пут сусрести са програмирањем робота. Они ће уз помоћ наставнице написати своје прве кодове за кретање робота.

Радећи у овој секцији ученици имају могућност да на један веома лак, забаван и едукативан начин направе прве кораке и прошире своја знања из роботике и програмирања, који је за њих нов и до сада непознат свет. Иако је интересовање велико, број ученика је ограничен. Направљене су две групе по 15 ученика, јер у кабинету за информатику има 15 рачунара. Прву групу чине ученици V и VII разреда, док су у другој групи ученици VI и VIII разреда.

Циљ ове секције је да ученици стекну основна знања из области роботике као мултидисциплинарне научне области, упознавање са програмирањем уз развој алгоритамског, логичког начина размишљања, кодирања и развој интересовања према информационом технологијама.

Ученицима ће бити представљен mBot робот базиран на ардуину и програм mBlock, верзија Scratch-а за програмирање робота. Ученици ће стећи основна знања о програмирању робота и управљању једноставним функцијама робота.

Када сагледају све елементе и делове, радиће на самосталним пројектима и створиће своје прве програме по којима ће функционисати. Моћи ће самостално да направе програм за основно кретање робота уз коришћење визуелних и звучних могућности робота.

На часовима секције треба да буду састављени mBot роботи. Склопљени роботи могу извршавати одређене задатке и прелазити различите препреке.

Поводом Европске недеље програмирања и обележавања 180 година рада наше школе, кроз занимљиву игру, предшколцима у вртићу „Звончица“ приказан је начин како роботи функционишу и како наредбе које су постављене пред њих са успехом, или, нажалост, безуспешно решавају.

Исти дан, 20. октобра 2017. године одржано је предавање за ученике од 5. до 8. разреда наше школе. Деца су са радошћу и пажњом пратила и узимала учешће у свом првом покретању робота. Овај догађај је њима приближио свет роботике и научио их паметној примени технологије. Кренули су крупним корацима ка будућности, срећни што су део света који обележава овај догађај.

припремила Маријана Милекић,
мастер професор технике и информатике

Сваки почетак је тежак или можда...

Овај септембар, осим уобичајене школске граје и лепог јесењег времена, донео је у моју учионицу и насмејана лица нових првачића.

Кажем насмејана јер су се већ опустили и одомаћили, али су у почетку били забринути, збуњени, неодлучни. Стигли нови ђаци, а они „стари“ наставили да свраћају. Тешко им да се потпуно одвоје из „сигурног гнезда“.

Долазе ученици петог разреда да се похвале првим петицама код „опасних“ наставника, али и оним мање пожељним оценама. Важно им је да их дочека неко расположен, познат - да добију топао загрљај и радознале погледе малих првака.

„Такви смо и ми били некада“, коментаришу поносно они већи. „Такви ћемо и ми бити једнога дана, када порастемо“, мисле они мањи.

Тај их временски ток смирује и јаче везује за нашу школу и живот у њој.

Школски је живот увек занимљив и пун ђачких бисера. Тако је и у нашем одељењу, 1/2.

Већ првог дана смо се сви слатко смејали, због дечје искрености. Наша Лана је држављанин Народне Републике Кине. Иако „двојезично“ дете, одлично се сналази међу другарима. Док сам давала основна упутства родитељима у вези прибора и распореда и деца су била ту. Да их не бих дуго задржавала рекла сам им да су уз распоред часова добили и списак прибора који могу прочитати код куће. На то ће наша малецка: „Моја мама не зна да чита!“ Сви су се од срца насмејали. Због деце сам објаснила да њена мама зна да чита много компликованије писмо него што је наша ћирилица.

Све девојчице су праве другарице. Лепо цртају и свеске су им уредне. Чувају свој школски прибор. Код дечака ствари стоје мало другачије. Понеки губе прибор, тако да бисмо могли да отворимо једну малу књижару или макар киоск. Скупим ја

све са пода и са клупа и питам: „Чије су ово бојице? Чије су оловке? Ко је изгубио лењир?“ Они одговарају као врапци у хору: „Нису моје! Нису моје! Ја имам лењир!“ После неког времена, вероватно кад родитељи изгубе стрпљење и вољу да својим првацима свакодневно купују изгубљене делове прибора, јаве се они у наш „биро за изгубљене ствари“ и присете се шта су изгубили.

Шта нам је још смешно? Када неком закрче црева раније него што је уобичајено време за доручак па пита: „Зашто још није звонило? Требало је већ да звони!“ Или ако се зажеле родитеља па ставе ранац на леђа и крену кући један школски час раније. Неко то прокоментарише спонтано: „Ала си се з..... Алекса!“ Изгрдим малог „глагољаша“, Алексу вратим на место да издржи још један час.

То је било у почетку. Сад су ствари другачије. Сад већ знају како изгледа свеска за српски језик, а како за математику. Знају да стану у ред по двоје, ако им то кажем бар пет пута. Знају да се глас Љ чује на почетку речи љубав, а да се љубав црта као великоoooo срце на пола школске табле. Знају да изненаде и обрадују учитељицу заједничким загрљајем.

Уживали су у Дечјој недељи. Са осталим другарима, ученицима млађих разреда су окитили Дрво жеља, маштали о роботима и играчкама, такмичиле се у спортским активностима. Трчали су јесењи крос.

Још нешто! Мој савет будућим учитељицама: Нипошто не облачите једну хаљину два пута у току школске године ако учите прваке! Приметиће то и подсетиће Вас да су Вас у тој хаљини већ видели.

Која Нишавић, учитељица

Такмичење из географије

Ученици наше школе већ дужи низ година учествују на такмичењу из географије. Сваке године су бројни на свим нивоима такмичења и постижу добре резултате. Учествују на општинском, окружном и републичком нивоу. Општинско такмичење се обично сваке године одржава у школи у Заблаћу и ти нашу школу представља увек 10–12 ученика. Неколико ученика су увек пласира и на окружно такмичење које се неколико година одржавало у школи у Приликама. Тада се наши ученици друже са децом из других школа нашег округа и то буде поред такмичења диван излет и лепо гостопримство домаћина.

Најлепше успомене носимо са републичких такмичења. До сада су моји ученици учествовали на четири републичка такмичења што сматрам да је изванредно за једну сеоску школу са овим бројем ученика. Први пут смо били на Републичком такмичењу 2010. године у Смедереву и нашу школу је представљала ученица Душица Кузмановић. То је било незаборавно искуство за њу и за мене. Дружити се са неколико десетина најбољих географа у Србији је сјајан осећај. Већ следеће године је дошло ново републичко такмичење у Врбасу. Нашу школу представљао је ученик Никола Панић и заузео 7. место. И трећи пут 2012. године у Пожаревцу нашу школу

представљале су две ученице - Анђела Андолшек и Милица Лишанин.

Уследио је пар година паузе што се тиче републичких такмичења а онда је ове године нашу школу на републичком такмичењу у Шапцу представљао ученик осмог разреда Дејан Нађковић и освојио похвалу. Двадана дружења и учешће на овом рангу такмичења су незаборавни тренуци и искуства и за ученике и за мене као наставника.

Марија Савић, наставник географије

Учесник Републичког такмичења
Милош Симеуновић
са наставницом Маријом Савић

КВИЗ

ТАТОМИР П. АНЂЕЛИЋ

- ПИТАЊА -

1. Када је рођен Татомир П. Анђелић?
2. Где је рођен Татомир П. Анђелић?
3. Како су се звали отац и мајка Татомира Анђелић?
4. Колико је Татомир имао сестара?
5. Да ли су Татомирови родитељи били образовани?
6. Где је Татомир завршио у основну школу?
7. Да ли су Татомира довозили у школу?
8. Где је наставио школовање после основне школе?
9. Шта је студирао Татомир П. Анђелић?
10. Које је имао посебан утицај на формирање и животни пут научника Т. П. Анђелић?
11. На чији захтев је написао свој први рад?
12. Колико је написао универзитетских уџбеника?
13. Да ли је Др Татомир учествовао у оснивању Друштва за механику?
14. Када је први пут Др Татомир показао интересовање за астрономију?
15. Наведи неке од награда које је Др Татомир П. Анђелић добио?
16. Када је умро Татомир П. Анђелић?
17. Ко је био Татомир П. Анђелић?
18. Од када се наша школа зове Татомир Анђелић?
19. Да ли је Татомир П. Анђелић писао научне радове?
20. Колико је језика говорио Татомир П. Анђелић?
21. Татомир П. Анђелић добитник је поред других и Вукове награде за заслуге ширења образовања?
22. Да ли је Татомир П. Анђелић учествовао у оснивању Друштва за механику?
23. Старије сестре су мучитале, шта?
24. Када су сестре Татомиру читале Вукова дела?
25. Да ли је Татомир П. Анђелић имао прилику да упозна астронауте који су први пут слетели на Месецу?
26. Да ли је Татомир П. Анђелић учествовао у ликовном решењу аблема за скафандер посаде „Апола 17“?

- ОДГОВОРИ -

1. Татомир П. Анђелић је рођен 11. новембра 1903. године.
2. Татомир П. Анђелић је рођен у, засеоку Буковац, селу Бечач.
3. Татомирови родитељи су отац Павле и мајка Димитра Анђелић.
4. Татомир је имао пет сестара.
5. Татомирова мајка је била непписмена, а отац земорадник са четири разреда гимназије, народни посланик.
6. Основну школу Татомир је завршио у Мрчајевцима.
7. Не. У школу је долазио пешке око пет километара, сам.
8. После Основне школе школовање је наставио у гимназији у Чаčku.
9. Татомир П. Анђелић студирао је математику, физику, механику и астрономију.
10. На формирање и животни пут проф. др Татомира П. Анђелић посебан утицај имали су Михајло Петровић, Милутин Миланковић и Антон Билимовић.
11. Свој први рад је написао на захтев Михајла Петровића.
12. Написао је 9 универзитетских уџбеника и више од 70 публикација.
13. Да.
14. 1910. Када је први пут видео сјај Хелијеве комете.
15. Вукова награда, Седмојулска награда за живот-но дело, Добитник је плакете Московског државног универзитета многе друге.
16. Татомир П. Анђелић умро је 7. августа 1993. године у Београду.
17. Академик проф. др Татомир П. Анђелић био је математичар, физичар, механичар, астроном, Чачанин по рођењу, грађанин света по научним достигнућима, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Београду.
18. Од 1.9.2005.
19. Да.
20. др Татомир П. Анђелић говорио је немачки, француски, енглески језик.
21. Да.
22. Да.
23. Народне песме и Вукова дела.
24. Пре поласка у основну школу.
25. Да.
26. Да.

Сећање на моје одељење

Пре почетка песме да поменемо разредну,
научила нас свему, а посебно понашању.
Суза нам је права дама
и у другој клупи седи сама.
Има осмех који злата вреди
и зато га никада не штеди.
Јованица луда, плава, лепотица је права.
Када јој месечна фали,
она се Сузани увек жали.
Олгичица, председница,
разреднина миљеница.
Све што мисли то и каже,
никога не жели да лаже.
Милош нам је шмекер прави,
често му се риме мотају по глави.
Петица много има
И никоме није јасно шта ради са њима.
Марко, Лазар, Матија, дружина су права,
од њих разредну често боли глава.
Најмањи у друштву, пошалице прави,
погодите ко је – Јован Симовић то је!
Милена шминку баш много воли
па је разредна често критикује у школи.
Михаило, насмејано лице,
обожава фудбал као грицкалице.
Тамарица са Михаилом седи
и баш много вреди.
Математико, бољко моја вечна,

да добијем двојку па да будем срећна!
Лидија и Анђа, ћутљивице праве,
на часовима се ретко кад јаве.
Поповић Стефан, ђаволко прави,
разредној баш често скаче по глави.
Тановићу читање лектире бриге ствара,
српски језик обожава.
Матија, побегуља је права,
изостанака има да заболи глава.
Он и Вељко на часове касне
па разредној за изговоре причају басне.
Вељко ћутљивко,
са његовом дружином постаде немирко.
Шмиги нам је права фаца,
језик нема – појела му маца!
Маја и Ана другарице се среле,
све тајне у клупи оне деле,
а умеју често и да се веселе.
Сара је увек ту кад нешто треба,
чини нам се као да је дар са неба!
Лука, филозоф, историју воли,
а када је губимо, њега то заболи.
Анђела у атлетици спретна је врло,
чоколадним млеком подмазује грло!
Зубар Тамара чува наше тајне,
седи са Анђелом и другарице су сјајне.
Анђела Радовић другарица је нова,
њени цртежи су баш као из снова!

*Године ће проћи,
ми ћемо се разићи,
али из нашег срца VIII-1
никад неће отићи!*

ШКОЛСКА БИБЛИОТЕКА

Школска библиотека ради у матичној школи у Мрчајевцима. Најважнији циљ школске библиотеке је подстицање читања и информационе писмености ученика. Библиотека поседује око 5000 књига које користе ученици наставници и остали запослени у школи. Библиотечки фонд сачињавају књиге добијене од Министарства просвета, Матице српске, Удружења књижевника Србије, разних дародаваца, као и купљених од стране школе и од разних издавачких кућа (Пчелица, Легенда и других). Дугогодишњи рад библиотеке и ове школске године је употпунио и рад библиотечке секције. Чланови секције су ученици трећег и четвртог разреда. Како је планом секције предвиђено сваког месеца је организована нека активност. Поред учешћа чланова секције у предвиђеним активностима, они су заједно са библиотекарком уређивали и паное. Тако су уређени панои за: Дечју недељу, Дан школе, Живот и дело Вука Стефановића Караџића, Свети Сава, Васкрс. Како је прошле школске године обележена годишњица јубилеја школе 180. година рада и чланови библиотечке секције су узели учешће. Учествовали су у квизу посвећен животу и делу Татомира Анђелић. Значај библиотечке секције се огледа у бројним саставима посвећеним разним активностима.

Књига је одувек била најбољи човеков пријатељ. Са њом се дружимо од нашег најранијег детињства. Библиотека је једино место где су оне све на окупу. Ту можемо пронаћи разна хумористичка, а уједно и озбиљна књижевна дела налик школској лектури.

Поред свакодневног издавања књига, наши ђаци учествују и доприносе својим креативним паноема улепшавању школске библиотеке, као и у раду Библиотечке секције.

• Ево једног коментара члана Библиотечке секције:

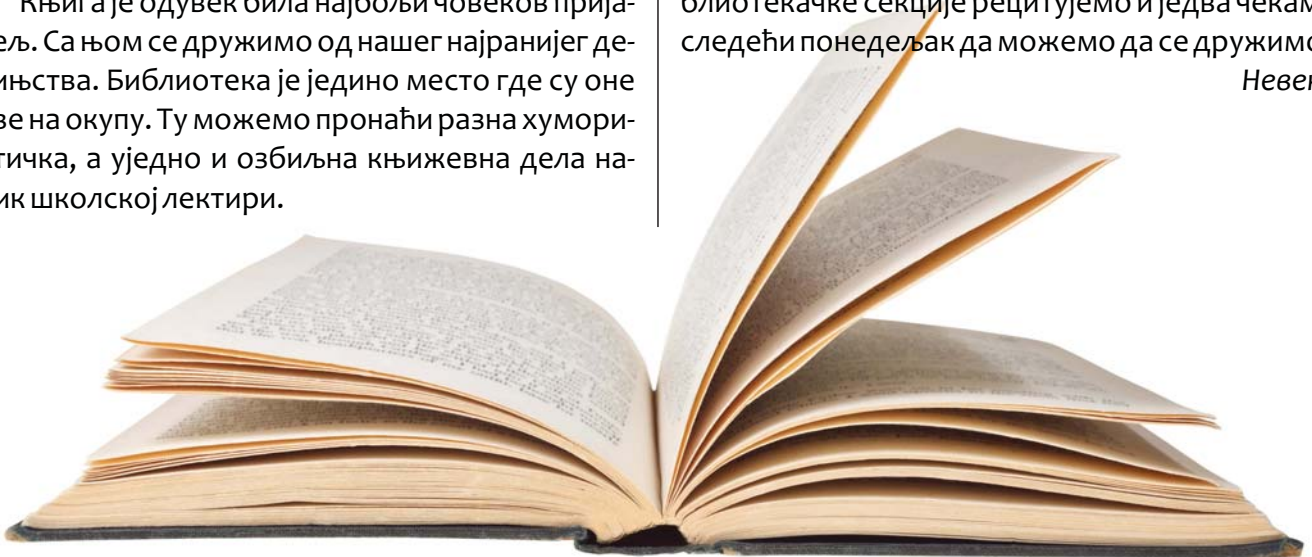
Има нас неколико другара који понедељком, пети час, учествујемо у раду библиотечке секције. Циљ ове секције омогућава нам да развијемо љубав према књигама. Библиотекарка нас учи да будемо креативни. Тако смо направили неколико паноеа, китили јелку и сређивали библиотеку за Нову годину. На часовима библиотечке секције рецитујемо песме, весело. Једва чекамо следећи понедељак да можемо да се дружимо.

Јана

Библиотекачка секција

Понедељком моји другари и ја учествујемо у раду библиотечке секције. Циљ ове секције омогућава нам да развијемо љубав према књигама. Библиотекарка нас учи да будемо креативни. Тако смо направили неколико паноеа, китили јелку и сређивали библиотеку за Нову годину, Дан школе, и друге значајне датуме. На часовима библиотечке секције рецитујемо и једва чекамо следећи понедељак да можемо да се дружимо.

Невена

РЕЧ ПСИХОЛОГА

Пред вама су психолошке игрице из серије јапанских психолошких игара познате под називом „Колологија“. Одговарајте искрено, отворено, не читајте одговоре унапред и сазнајте нешто о себи. Можете их играти и у друштву и сазнати нешто ново и о вашим прија-тељима.

Уживајте!

ПЛАВА ПТИЦА

Изненада, једнога дана у вашу собу кроз прозор улеће плава птица - улетела је и не уме да изађе. Та изгубљена плава птица изазива нека осећања у вама и ви одлучујете да је задржите. Али на ваше запрешћење, наредног дана птица је жута! Та чудна птица преко ноћи опет мења боју и трећег јутра је јарко црвена. Четвртог дана она постаје кроз црна. Кад се пробудите петог дана, шта видите:

1. Птица не мења боју, остаје црна;
2. Птица постаје поново плава као што је и била;
3. Птица постаје бела;
4. Птица постаје златне боје?

РЕШЕЊЕ

Ваша реакција на ову ситуацију показује како ви реагујете на тешкоће и неизвесност у животу.

1. Птица не мења боју, остаје црна - песимиста сте. Да ли сте од оних људи који мисле да кад ствари једном крену низбрдо, тешко се икада врате у нормалу? Можда би требало да размислите - ако је лоше да лошије не може бити, онда не може бити још горе.
2. Птица постаје поново плава као што је и била - практични сте и оптимиста. Ви верујете да је живот скуп добра и зла и да не вреди борити се против те реалности. Мирно прихватате различитости и пуштате да ствари иду својим током без непотребне бриге и стреса.
3. Птица постаје бела - ви сте одлучни и хладни кад сте под притиском. Ви не губите време на премишљање и неодлучности, чак и када сте у кризи. Ако ситуација постане сувише тешка, ви је сечете и тражите други пут за остваривање својих циљева, радије него што бисте се препустили непотребном туговању.
4. Птица постаје златне боје - могли бисте се описати као неустрашива особа. Ви не познајете значење речи притисак. Припазите се, ваше безгранично самопоуздање може вам доћи главе. Веома је танка линија између неустрашивог и лудог.

ИЗНЕНАДНИ ПЉУСАК

Не може се све у животу. Стално нас погађају изненађења, хитни случајеви и непредвиђене катастрофе не дајући нам шансе да се бар психички припремимо. Изненађе-

ња свих врста могу бити стресна подједнако - изненадна брачна понуда као и раскид. Сувише је тих ствари које не можемо предвидети и контролисати. То је један од разлога зашто сви ми развијамо навике и технике да се с тим носимо.

Шетате улицом када изненада почиње пљусак. И кад бисте потрчали као луди и даље би вам требало најмање пет минута до најближег одредишта. Шта најбоље описује вешу реакцију у том тренутку?

1. Пронашао бих неку надстрешницу или дрво, стао испод и сачекао да киша престане.
2. Пошто не знам колико дуго ће падати киша, трчао бих од места где сам и кренуо што брже могу.
3. Погледао бих пролази ли неко ко има кишобран и ко би га поделио са мном, или бих отишао до прве продавнице да га купим.
4. Ја никада не излазим без кишобрана на расклапање у торби, извадила бих га и отворила.

РЕШЕЊА

Како сте реаговали на изненадни пљусак? Киша представља непрекидиве и неконтролисане силе у животу. Конкретно, ваш одговор открива како обично реагујете кад избије свађа између вас и вашег партнера или пријатеља.

1. Потражио би неку надстрешницу или дрво, стао бих и сачекао да киша стане.

Ви сте тип особе која сачека да се друга страна у свађи испразни и смири пре него што предузмете нешто да изгладите односе. Склони сте да их пустите да грме и облаче док им не понестане снаге, онда ви наступате и изложите цео случај мирно и објективно. Неки би овај ваш приступ назвали паметним, други би опет пре рекли да је то лукаво.

2. Пошто не знам колико дуго ће киша падати, отрчао бих до места где сам се и упутио што брже могу.

Није вам толико стало какав ће бити исход свађе, много вас више занима са изнесете своје мишљење. Ви сте сигурни да сте управу па нема потребе да се даље расправља. Тактика узимања и давања код вас није заступљена. Ако она почне да виче, ви почињете да урлате. Све у свему, није забавно свђати се с вама. С друге стране, лако је сазнати шта мислите о одређеном пробелму.

3. Потражио бих некога са кишобраном ко би био вољан да га подели са мном или бих отишао у најближу продавницу да га купим.

Не волите свађе и супротстављање мишљења па се трудите да изгладите односе и смирите супарника кад год дође до конфликта. Нажалост, то најчешће само погоршава ствари. Било би боље да заузмете чврст став издржите буру с времена на време.

4. Ја никада не излазим без кишобрана на расклапање у торби, извадила бих га и отворила.

Мислите да имате одговор у свакој ситуацији, оправдање за сваку грешку. За вас је расправа само прилика да вежбате своје ораторске способности, али се другима можете чинити опаснима, фрустрираним и неискреним. Наравно, ви и за ово имате веома добро образложење.

Припремила Дејана Кићановић, психолог

ИЗ КАБИНЕТА ШКОЛСКОГ ПЕДАГОГА

Долази мајка ученице 6. разреда:

„Моја Милица је ученица 6. разреда. Разведена сам. Радим по цео дан. Кад дођем кући не знам шта ћу пре. Оно моје дете само ћути, ништа са мном не разговара, кад је питам нешто даје само кратке одговоре. Много ме забрињава њено понашање, вероватно је у неком проблему. Плашим се изгубићу дете. Молим Вас, помозите ми!“

„Лепо од Вас што сте научили дете да остаје само. Радите и треба да радите. Али покушајте ово: како прилазите кући и спустите руку на квалу улазних врата, осмехните се широко и нека Вам осмех буде на лицу све време док сте са њом. Морате да обавите све кућне послове, подразумева се, али Вас молим да одвојите макар пола сата да се са њом поиграте било чега, бу квално било чега. Радите ово десетак дана па се поново видимо.“

Долази мама после седам дана:

„Оно моје дете је сасвим другачије: смеје се и хоће да прича. Хвала Вам!“

„Браво! Наставите и даље овако и поново дођите.“

* * *

Долази ученица седмог разреда:

– Била сам одличан ђак у млађим разредима, а сад много више учим и имам слабији успех.

– Добро, испричај ми како учиш?

– Дуго седим над књигом, али ми мисли одлу тају.

– Хоћеш да ми кажеш о чему мислиш и шта те најчешће заокупља?

– Ја не могу никоме да кажем сви би ми се смејали: мама, тата и другарице које не умеју да чу вају тајну. Осећам да Ви можете да ме разумете зато сам дошла код Вас.

– Слободно ми испричај.

– „Заљубила сам се у Срђана, али не знам да ли он исто осећа према мени што и ја према њему.

Чини ми се да ме избегава, а ја шта год да радим мислим на њега.

– Као што видиш то ти смета да се сконцен тришеш и да боље учиш.

– Родитељи ме због тога грде и зах тевају од мене боље оцене, чак ми ускра ћују пуно тога.

– Потребно је да озбиљно почнеш да учиш, то је први корак. Помоћи ћу ти како правилно да учиш. Да направимо план како да надокнадиш пропуштено градиво. **Убудуће не смеш да дозволиш да те разна рамишљања оне способе за активност.** Кад год имаш проблем разговараћемо о њему и верујем да ћеш се онда растеретити многих брига. Волела бих и да видим твоје родитеље.

– Не, никако, уплашиће се, помислиће сва шта.

– Не бој се, имај поверења у мене, знам шта смем да кажем, а шта не. И њима је потребна помоћ. Морамо им помоћи да схвате да им ћерка прераста од детета у девојчицу која може имати своје проблеме и не смеју да је оставе саму са њеним бригама. Родитељима ће бити жао када чују да немаш поверење у њих и да о својим проблемима причаш са неким другим.

– Ви сте у праву, али ме никад нису саслушали као Ви.

– Значи, договорили смо се, од сутра почињеш да учиш, а ја бих желела да разговарам са твојим родитељима. **Кад будеш поправила успех Срђан ће те приметити па ако нема храбрости да ти изјави љубав мора неко да направи први корак. Само буди успешна, комуникативна, уредна, лепа девојчица и не брини за љубав, младост је тек почела.**

Вера Думић, педагог

